

Міністерство юстиції України
Координаційний центр з надання правової допомоги

НАКАЗ

« 22 » листопада 2018 року

м. Київ

№ 95

**Про затвердження
Гендерної стратегії системи надання
безоплатної правової допомоги**

З метою досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у системі надання безоплатної правової допомоги, забезпечення їх рівних прав та можливостей, ліквідації дискримінації за ознакою статі та з урахуванням Рекомендацій СМ/РЕС (2013) 1 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо гендерної рівності та медіа

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Гендерну стратегію системи надання безоплатної правової допомоги, що додається.
2. Начальнику організаційного управління Н. Даниленко довести цей наказ до відома керівників регіональних та місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор

Олексій Бонюк

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Координаційного центру
з надання правової допомоги
від 22 листопада 2018 р. № 95

ГЕНДЕРНА СТРАТЕГІЯ СИСТЕМИ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Система надання безоплатної правової допомоги (далі – система БПД) в Україні застосовуватиме комплексний підхід до наскрізної інтеграції питань гендерної рівності в діяльність, що буде визнана на національному та міжнародному рівнях як приклад просування гендерної рівності в системі БПД. Координаційний центр з надання правової допомоги (далі – Координаційний центр) стане інноваційним та свідомим лідером цього процесу як чемпіон у сфері гендерної рівності. У результаті система БПД відповідатиме міжнародним стандартам гендерної інтеграції та надаватиме послуги безоплатної правової допомоги вільні від гендерної дискримінації.

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

Гендер

Гендер – це соціально сформовані ролі, поведінка, діяльність і атрибути, які суспільства вважають прийнятними для жінок/дівчат та чоловіків/хлопців. «Гендер» відрізняється від «статі». Стать стосується біологічних відмінностей. Використання слова «гендер» вказує на те, що ролі чоловіків і жінок у певному суспільстві визначаються не лише біологією, а й соціальними нормами та цінностями. Гендерна ідентичність та ідеї щодо маскулінності та жіночності розвиваються на основі атрибутів та ролей, якими наділяють чоловіків і жінок у межах конкретного суспільства та/або культури.

Гендерна ідентичність жінок і чоловіків визначає, як інші їх сприймають, і як вони мають (згідно очікувань) мислити та діяти як чоловіки та жінки. Наприклад, певні професії можуть вважатися більш прийнятними для чоловіків, ніж для жінок, хоча уявлення про «прийнятність» роботи для чоловіків та жінок може суттєво відрізнятися в різних суспільствах і змінюватися у суспільстві. Інший приклад стосується певної ролі батька у вихованні дітей; рівень участі батька у вихованні дітей значно відрізняється в різних суспільствах, і в багатьох культурах за останні десятиліття він суттєво зріс.

Таким чином, гендерні ролі не є фіксованими; вони можуть змінюватися й змінюються з часом і в різних культурах.

Гендерна рівність

Гендерна рівність – рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

Внаслідок того, що гендерні ролі й обов'язки по-різному сприймаються й цінуються в різних суспільствах і культурах, чоловіки та жінки нерідко мають нерівний доступ до влади, ресурсів і переваг у багатьох аспектах свого життя. Гендерні стереотипи можуть створювати серйозні перешкоди для реалізації потенціалу людей як членів суспільства. Гендерна рівність існує, коли жінки/дівчата та чоловіки/хлопці користуються рівними правами, обов'язками та можливостями незалежно від їхньої статі. Забезпечення гендерної рівності не означає, що жінки та чоловіки стануть однаковими; натомість, мова про те, щоб права, обов'язки та можливості жінок і чоловіків не залежали від того, чи вони народилися чоловіком або жінкою. Це передбачає рівне ставлення, яке закріплене у законах і політиках, а також рівний доступ до ресурсів, послуг і переваг – у сім'ях, громадах і в державі в цілому.

Для досягнення гендерної рівності необхідно враховувати інтереси, потреби та пріоритети жінок і чоловіків у процесі розробки та впровадження законів, політик, програм і послуг. Хоча гендерні стереотипи часто означають, що незахищеними є жінки та дівчата, гендерна нерівність може також впливати на чоловіків і хлопців. Залежно від політичного, економічного та/або культурного контексту, чоловіки та хлопці можуть бути вразливими через гендерні стереотипи або страждати через різні види дискримінованого становища. Отже, для досягнення гендерної рівності необхідно проводити аналіз потреб людей з точки зору як жінок, так і чоловіків, з метою визначення аспектів гендерної нерівності та подолання такої нерівності таким чином, аби виправляти диспропорції, пов'язані з гендерними ознаками.

Гендерний мейнстрімінг

Гендерний мейнстрімінг (інтеграція розгляду гендерних питань у всі процеси) – це комплексна стратегія, яку прийняли багато держав з метою досягнення гендерної рівності. Організація Об'єднаних Націй визначає гендерний мейнстрімінг як:

«...процес оцінки наслідків для жінок і чоловіків будь-якої запланованої діяльності, включно із законодавством, політиками чи програмами, в усіх сферах та на всіх рівнях. Це стратегія для розгляду питань, які хвилюють жінок і чоловіків, їхнього досвіду, як невід'ємний аспект розробки, впровадження, моніторингу й оцінювання політик та програм у всіх політичних, економічних і соціальних сферах, щоб жінки та чоловіки мали рівний доступ до благ, а

нерівність не зберігалася/закріплювалася.¹»

Основоположним принципом гендерного мейнстрімінгу є те, що гендерна рівність є ключовим аспектом сталого людського розвитку та прав людини. Гендерний мейнстрімінг не виходить з того, що законодавство, політики та програми впливатимуть однаково на чоловіків і жінок, хлопців і дівчат; натомість він передбачає систематичний аналіз всіх ініціатив, спрямованих на визначення конкретних потреб як жінок, так і чоловіків, а згодом – цілеспрямованих дій для забезпечення того, щоб жінки та чоловіки могли мати доступ до участі у політиці, програмах та послугах, таких як безоплатна правова допомога, та отримувати від них рівні переваги.

Гендерний аналіз

Гендерний аналіз – це аналітичні інструменти та методології, що використовуються для впровадження гендерного мейнстрімінгу. Здійснення гендерного аналізу дає ту «гендерну призму», що дозволяє нам «бачити», а потім і долати упередження та перешкоди, які часто є неочевидними або навіть невидимими, і можуть сприяти гендерній нерівності. Ці інструменти та методи дозволяють спочатку оцінити наявність гендерних бар'єрів у законодавстві, політиках, програмах і послугах, а потім розробляти альтернативні підходи для подолання різних форм гендерної дискримінації та сприяння гендерній рівності для всіх і кожного.

Гендерні показники

Показники (індикатори) – це вимірювані дані, у порівнянні з якими можна оцінювати зміни. Вони використовуються для відстеження прогресу в досягненні конкретних цілей або завдань і можуть бути як кількісними, так і якісними. Кількісні показники – вимірювання за допомогою чисельних даних, які показують прогрес у досягненні гендерної рівності в часі; наприклад, кількісні показники можуть відображати зростання частки представництва жінок у політиці. Якісні показники фіксують зміни ставлення або соціальні зрушення; наприклад, якісними показниками можуть бути – зміни гендерних ролей чоловіків і жінок або зміни поглядів чоловіків і жінок на проблему домашнього насильства. Гендерні показники ґрунтуються на зборі даних, розподілених за статтю.

Гендерно обумовлене та домашнє насильство

Гендерно обумовлене насильство – це форма насильства, спрямована проти жінок, тому що вони є жінками, або така, що найбільше впливає саме на жінок. Термін «домашнє насильство» стосується фізичного, психологічного, сексуального чи економічного насильства, що мають місце в сім'ях або між колишніми чи нинішніми партнерами або подружжям. Конвенція Ради Європи «Про запобігання

¹ Доповідь Економічної та соціальної ради за 1997 р., Нью-Йорк: Організація Об'єднаних Націй, 1997 р.

насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» наголошує на тому, що не може бути справжньої рівності між жінками та чоловіками, якщо жінки стають жертвами гендерно обумовленого насильства, поширеного у великих масштабах, а державні органи та установи не можуть вирішити цю проблему.

Вразливі групи

Гендерна нерівність не впливає на всіх людей однаково. Гендерні бар'єри можуть поєднуватися з іншими обмеженнями, що створює множинні форми дискримінації, які не дозволяють певним людям повноцінно брати участь у житті суспільства. Жінки та чоловіки – представники багатьох груп – крім гендерної нерівності можуть бути вразливими і внаслідок інших факторів. Вразливими можуть бути, наприклад, такі групи: сільське населення; мігранти та внутрішньо переміщені особи; ветерани війни; люди з інвалідністю; культурні меншини; люди з залежністю; літні люди; люди з низьким рівнем доходу та діти, діти-сироти; звичайно, цей перелік не є вичерпним. Для того, аби ці групи населення мали повноцінний доступ до послуг безоплатної правової допомоги, може бути потрібним диференційований підхід щодо подолання певних форм дискримінації, яких зазнають ці спільноти. Законодавство, політика, програми та послуги, які застосовують «гендерну призму», можуть компенсувати історичні та соціальні обмеження, які перешкоджають жінкам/дівчатам і чоловікам/хлопцям брати рівну участь, незалежно від того, чи є вони представниками вразливих груп.

Посилення правової спроможності

Зобов'язання захищати права людини самі по собі не гарантують того, що всі люди матимуть доступ до правового захисту, який допомагатиме їм вирішувати проблеми в сфері правосуддя. Посилення правової спроможності (*legal empowerment*) означає «процес зростання спроможності звичайних людей користуватися своїми правами людини та громадянина як індивідуально, так і як члени громад»². Наставчим принципом є те, що правові системи та адміністративні процеси будуть корисні всім громадянам лише, якщо люди зможуть використовувати свої права для досягнення справедливості.

Досягнення цілей посилення правової спроможності вимагає створення можливостей та підтримки вразливих груп у навчанні тому, як використовувати та адвокатувати щодо правової та адміністративної систем, які б сприяли справедливим та конкретним рішенням повсякденних проблем. Посилення правової спроможності спрямоване на те, аби допомогти людям розвинути необхідну їм спроможність для забезпечення доступу до правосуддя.

² Джордж Сорос, *Ініціативи у сфері правосуддя щодо посилення правової спроможності, справедливості та Розвитку: Ініціативи відкритого суспільства*, 2013 р.: 1.

Політика(и)

Політика(и) – курс дій; «заява» (*statement*) уряду або інших інституцій для підтримки прийняття рішень. Політика окреслює мету або цілі, яких бажає досягти установа, а також принципи, які будуть скеровувати діяльність, що пропонується для досягнення мети (або причини, чому дії не відбуватимуться). На відміну від політики, закони є результатом законотворчого процесу, який здійснюється парламентом, і виконання яких може бути забезпечене судом.

Гендерна політика, таким чином, є певною «заявою», що окреслює принципи гендерної рівності, описує зобов'язання установи щодо досягнення гендерної рівності та пропонує загальний огляд напряду дій, які мають бути вжиті для досягнення мети.

Гендерна рівність: чому це важливо?

У глобальній доповіді «Про гендерний розрив» за 2017 рік зазначається, що гендерний паритет лежить в «основі того, чи розвиваються економіка та суспільства, та як вони розвиваються»³. Подолання гендерного розриву між чоловіками та жінками має вирішальне значення для підвищення якості життя громадян у всьому світі; втім, гендерна дискримінація залишається в світі найбільш стійкою формою соціального виключення.

Робота над проблемою гендерної нерівності передбачає трансформацію нерівності у владних відносинах і забезпечення рівних економічних, політичних і соціальних можливостей для жінок і чоловіків, включаючи доступ до правосуддя та рівність за законом. Правова система, що є відкритою, справедливою та доступною кожному чоловікові та кожній жінці, є ознакою зрілої демократії та життєво важлива для національної стабільності та зростання. На жаль, культурні норми та стереотипи часто перешкоджають гендерній рівності, внаслідок чого створюються системи та структури, що вкорінюють нерівність і безправність. Гендерні стереотипи існують і досі у різних українських інституціях, у тому числі в засобах масової інформації, на ринку праці і навіть у судах, що ускладнює задачу досягнення рівності між жінками та чоловіками.

Україна зробила важливі правові кроки для визнання та подолання гендерної нерівності. Жінки мають конституційну гарантію рівності прав і заборони дискримінації за ознакою статі у статті 24 Конституції України. Україна ратифікувала Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок у 1980 р. та Факультативний протокол до неї, а також приєдналася до Пекінської декларації та Платформи дій (1995 р.), що включає

---

³ Глобальна доповідь із гендерних питань за 2017 р., Швейцарія: Всесвітній економічний форум, 2017 р.: 26.

зобов'язання щодо інтеграції гендерного підходу до розробки державної політики. Закон «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків» було прийнято в 2005 р., а в 2012 р. – Закон «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

На виконання законів були прийняті Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2018 року № 273 та Національний план дій з виконання Резолюції Ради безпеки ООН 1325 «Жінки, мир і безпека» на період до 2020 року від 05 вересня 2018 року. Україна також взяла на себе зобов'язання щодо досягнення Цілей сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй, які включають гендерну рівність як стратегічну ціль № 5.

Незважаючи на таке сприятливе правове середовище, гендерна нерівність в Україні все ще існує. Існує значний гендерний розрив за рівнем заробітної плати між чоловіками та жінками. Багато що ще необхідно зробити для подолання насильства щодо жінок і дівчат.

Гендерна нерівність найчастіше впливає на жінок, водночас, існують гендерні проблеми, з якими стикаються в Україні й чоловіки, особливо у сфері охорони здоров'я. Серйозне занепокоєння викликають показники передчасної смертності серед українських чоловіків. Гендерний розрив у плані тривалості життя між чоловіками та жінками в Україні один із найбільших у світі – чоловіки живуть в середньому на 9,73 років менше, ніж жінки⁴.

В останні роки гендерна дискримінація також загострилася внаслідок військових дій на сході України та пов'язаних із цим проблем. Жінки та діти складають дві третини офіційно зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб; вони стикаються зі зростаючими економічними та соціальними проблемами, а також ризиками стати жертвами насильства та торгівлі людьми⁵.

Таким чином, сприяння гендерній рівності в системі правосуддя та, зокрема, в системі БПД, важливе для всієї країни для того, щоб заохочувати рівне та справедливе суспільство, підтримувати зусилля з розбудови миру та забезпечувати майбутній добробут України.

ПРАВОВА ДОПОМОГА: НАВІЩО НАМ ПОТРІБНА

---

⁴ «Подумайте про те, наскільки більше ми зможемо зробити, коли жінки насправді будуть управнені, матимуть спроможність та можливості бути агентами змін і прогресу у своїх суспільствах».

Відкриті дані Світового банку, очікувана тривалість життя на момент народження, 2017 р. Доступ 5/15/18.
<https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.LE00.MA.IN>

⁵ ООН Жінки - Україна. esa.unwomen.org. Доступ 5/15/18.

Екс виконавчий директор ООН Жінки та екс-президент Чилі Мішель Бачелет, 2011 р.

ГЕНДЕРНА СТРАТЕГІЯ?

Місія системи БПД визначена наступним чином: *«Захист прав людини шляхом забезпечення рівного доступу до правової інформації та правосуддя, посилення правових можливостей і правової спроможності представників соціально вразливих груп, територіальних громад та спільнот».*

Реалізація цієї місії вимагає від надавачів безоплатної правової допомоги високого рівня обізнаності щодо різноманітності клієнтів, яким така допомога надається, та питань, які потребують правової уваги. З моменту розширення системи БПД допомоги у 2015 році більшість клієнтів правової допомоги – це жінки. Тому очевидно, що розуміння комплексного характеру потреб жінок у сфері правосуддя та ефективного реагування на ці потреби вимагає поглиблених знань у сфері гендерної рівності. Такі знання потрібні з цілої низки правових питань (наприклад, у сфері сімейного права та права на спадщину), але найочевидніше це проявляється у справах про насильство (домашнє або гендерно обумовлене).

Останні дослідження свідчать, що в поліцію повідомляють лише про 5% випадків домашнього насильства щодо жінок. У 2016 році було зареєстровано 1049 випадків зґвалтувань, але за цей період лише щодо 61 обвинуваченого суд виніс обвинувальний вирок⁶. Майбутня ратифікація Конвенції Ради Європи «Про запобігання та протидію насильству стосовно жінок та домашньому насильству» (Стамбульської Конвенції), яку Україна підписала в 2011 року передбачає нові вимоги щодо запобігання, захисту та кримінального переслідування, а також підкреслює необхідність глибшого розуміння гендерних проблем у системі БПД.

РОЛЬ КООРДИНАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ

Координаційний центр пропонує інноваційне лідерство в системі БПД. Координаційний центр забезпечує горизонтальну координацію, найвищі стандарти результативності в таких сферах, як доступ до правосуддя, розробка законодавства, забезпечення якості, стратегічне планування, моніторинг та оцінка, комунікація й міжнародне та регіональне співробітництво.

З огляду на його широкий мандат, Координаційний центр ідеально підходить на роль чемпіона з гендерної рівності та каталізатора інтеграції гендерного «погляду» та гендерного підходу в системі БПД. Цього можна буде досягнути шляхом підвищення обізнаності щодо переваг гендерного мейнстрімінгу (інтеграції розгляду гендерних питань в усі процеси) у правовій допомозі та просування діалогу щодо переваг гендерної рівності як наріжного каменю

---

⁶Практика кримінального правосуддя та насильство щодо жінок: оцінка готовності системи кримінального правосуддя України до реалізації принципів Стамбульської конвенції, Київ: ДКЗСі ЛаСтрада, 2017 р.: 7

ефективної системи БПД.

Слугуючи прикладом для інших, Координаційний центр застосуватиме гендерний підхід до усіх політик, процедур і планування з метою впровадження змін у системі БПД. Про підтримку гендерної рівності й ефективне впровадження гендерної стратегії буде послідовно робитися наголос у комунікаційній діяльності Координаційного центру та навчаннях, що будуть проводитися.

Координаційний центр використовуватиме передові міжнародні практики та досвід, спрямовані на гендерний мейнстрімінг у всі процеси та діяльність, у тому числі під час добору та розвитку персоналу. Координаційний центр буде розповсюджувати нові ідеї, які відповідають міжнародним стандартам гендерної рівності, і таким чином сприятиме інноваціям шляхом заохочення ухвалення політик, програм і послуг у системі БПД, що сприятимуть забезпеченню гендерної рівності.

Координаційний центр також зобов'язується збирати якісні та кількісні дані, які надаватимуть необхідні факти та інформацію для адекватного вимірювання та оцінювання прогресу в досягненні цілей гендерної рівності, а також доступу до правосуддя та посилення правової спроможності громади.

СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СИСТЕМІ БПД

Ціль № 1: Просування змін у політиках та процедурах в Координаційному центрі

Координаційний центр впроваджуватиме гендерний мейнстрімінг (розгляд гендерних питань/аспектів у всіх процесах) у своїх політиках, плануванні та внутрішніх процесах/процедурах, сприяючи досягненню цілей гендерної рівності у своїй діяльності, де це можливо.

Стратегічні дії:

- Включити в процес підготовки та навчання всіх керівників та персоналу Координаційного центру, на постійній основі, питання гендерної рівності, з метою формування та вдосконалення компетенцій у сфері впровадження політики гендерної рівності та гендерного мейнстрімінгу.
- Провести гендерний аналіз усіх ресурсів Координаційного центру (політик, програм, інструментарію, комунікаційних матеріалів тощо) для забезпечення відповідності принципам гендерної рівності.
- Переглянути політику та практику управління людськими ресурсами з використанням гендерного підходу з метою врахування кращих практик у

процедурах добору персоналу, просування по службі та підвищення кваліфікації, системах управління діяльністю з метою забезпечити належне представництво жінок та осіб з числа вразливих груп на всіх рівнях Координаційного центру.

- Прийняти річний план впровадження гендерної стратегії в системі БПД з чіткими цілями та механізмами підзвітності, включаючи стимули для результативної роботи.
- Організувати належні людські та фінансові ресурси для забезпечення гендерної рівності в діяльності Координаційного центру.

Можливі індикатори:

- Кількість керівників і персоналу Координаційного центру, які пройшли навчання та використовують гендерний аналіз у своїй роботі.
- План навчання працівників Координаційного центру з питань гендерної рівності та гендерного аналізу.
- Проведений гендерний аналіз/аудит політик, програм, рішень, методик інше Координаційного центру, за потреби внесені зміни, що відображають принципи гендерної рівності.
- Початок впровадження гендерної стратегії, розроблені відповідні рекомендації щодо впровадження гендерної стратегії та показники.
- Підвищення рівня представництва жінок та осіб з числа вразливих груп за результатами перегляду кадрової політики.
- Виділені додаткові ресурси на впровадження ініціатив, що мають на меті впровадження гендерного мейнстрімінгу.

Ціль № 2: Запровадити всеосяжну, загальносистемну інтеграцію гендерної проблематики в центрах з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Координаційний центр координуватиме інтегрування гендерної проблематики (запровадження гендерного мейнстрімінгу) для центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, які впроваджуватимуть принципи та практичні підходи гендерної рівності.

Стратегічні дії

- Включити в процес підготовки та навчання всіх керівників та персонал центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, на постійній основі, питання гендерної рівності, з метою формування та вдосконалення компетенцій у сфері впровадження політики гендерної рівності та гендерного мейнстрімінгу.
- Забезпечити здійснення гендерного аналізу та провести моніторинг усіх

політик та процедур у центрах з надання безоплатної вторинної правової допомоги та впроваджувати заходи з усунення будь-яких можливих випадків гендерно обумовленої дискримінації.

- Переглянути політику щодо людських ресурсів, використовуючи гендерний аналіз, з метою впровадження кращих практик у сферах добору персоналу, просування по службі й системах управлінні діяльністю.
- Створити віртуальну платформу для обміну ресурсами, інструментами й кращими практиками у сфері гендерної рівності між усіма працівниками системи БПД.
- Розвивати та координувати діяльність «гендерної мережі» центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги для обміну кращими практиками та досвідом.

Можливі індикатори:

- Кількість працівників центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, які пройшли навчання та використовують гендерний аналіз у своїй роботі.
- Проведений гендерний аналіз/аудит напрямів політики, програм, інструментарію інше, центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, за потреби внесені зміни, які відображають принципи гендерної рівності.
- Підвищення рівня представництва жінок та осіб з числа вразливих груп у центрах з надання безоплатної вторинної правової допомоги за результатами перегляду кадрової політики.
- Запуск віртуальної платформи; статичні дані щодо користування платформою працівниками системи БПД.
- Створення «гендерної мережі»; інформація/дані, які свідчать про роль мережі у поширенні кращих практик та обміну досвідом.

Ціль № 3: Розповсюдження знань та інформації про безоплатну правову допомогу та гендерну рівність

Координаційний центр розробить та впровадить комунікаційну стратегію щодо того, як і чому система БПД сприяє впровадженню/досягненню гендерної рівності. Особлива увага приділятиметься посиленню правової спроможності жінок і вразливих груп.

Стратегічні дії

- Розробити інноваційні інформаційні продукти, зокрема навчальні онлайн модулі, добірки інструментів та кращих практик, короткі відеоролики та інші

форми комунікаційних матеріалів, аби проілюструвати, як система БПД сприяє гендерній рівності і чому це важливо.

- Розробити план розповсюдження цих інноваційних інформаційних продуктів, аби вони були доступними різним зацікавленим сторонам, а особливо вразливим групам, які потребують посилення правової спроможності.
- Налагодити зв'язок із неурядовими організаціями й іншими організаціями, які працюють з жінками та вразливими групами, з метою покращення комунікації та інформування потенційних клієнтів та клієток системи БПД.

Можливі індикатори:

- Дані щодо ефективності комунікаційної роботи з неурядовими організаціями й іншими установами, що має на меті розповсюдження інформації про систему БПД серед жінок і вразливих груп.
- Збільшення кількості та форм інформаційних продуктів, які присвячені питанням безоплатної правової допомоги та гендерної рівності.
- Збільшення кількості клієнтів системи БПД серед жінок і вразливих груп.
- Дані, що свідчать про рівень задоволеності послугами системи БПД серед жінок і вразливих груп.

Ціль № 4: Розробити та впровадити стратегію зменшення гендерно обумовленого та домашнього насильства зусиллями системи БПД

Координаційний центр визначатиме та впроваджуватиме пріоритетні ініціативи які сприятимуть більш ефективному наданню допомоги тим, хто стикається з проблемами гендерно обумовленого та домашнього насильства.

Стратегічні дії

- Включити в процес підготовки та навчання для різних зацікавлених сторін (працівників системи БПД, адвокатів, працівників правоохоронних органів, суддів) питання, пов'язані із гендерно обумовленим і домашнім насильством, а також щодо ролі гендерних стереотипів й упередженості, проблеми неповідомлення щодо фактів насильства, винесення неадекватних вироків тощо.
- Переглянути політики та процедури в системі БПД з метою підвищення ефективності роботи у справах гендерно обумовленого та домашнього насильства.
- Запровадити підходи, орієнтовані на постраждалих, аби належним чином працювати з клієнтами системи БПД, які постраждали внаслідок гендерно обумовленого та домашнього насильства, особливо з представниками вразливих груп.
- Співпрацювати з іншими зацікавленими сторонами для посилення

міжвідомчої співпраці та підготовки до ратифікації Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульської конвенції).

Можливі індикатори:

- Кількість та різноманітність проведених навчальних заходів, щодо запобігання насильству стосовно жінок та дітей.
- Кількість вдосконалених політик, процедур та процесів надання правової допомоги для покращення роботи з постраждалими від гендерно обумовленого та домашнього насильства та їх справами.
- Збільшення кількості повідомлень щодо гендерно обумовленого та домашнього насильства.
- Дані, що свідчать про рівень задоволеності послугами системи БПД серед постраждалих від гендерно обумовленого та домашнього насильства, особливо з вразливих груп.
- Кількість ініціатив з міжвідомчого співробітництва з метою боротьби з насильством у межах підготовки до ратифікації Стамбульської конвенції.
- Збільшення кількості випадків відповідальності тих, хто вчинив гендерно обумовлене та домашнє насильство у справах клієнток та клієнтів системи БПД.

Ціль № 5: Прийняти плани моніторингу й оцінки, що підтримують програму інтеграції гендерної проблематики

Координаційний центр розробить і впровадить моніторинг та оцінку гендерної рівності в системі БПД з метою сприяння прогресу в досягненні цілей гендерної рівності як всередині Координаційного центру, так і в системі БПД.

Стратегічні дії

- Запровадити роботу інформаційно-аналітичної системи таким чином, аби збирати та аналізувати розподілені за статтю дані щодо всіх аспектів діяльності системи БПД, включно зі взаємодію вразливих груп із системою БПД.
- Використовувати розподілені за статтю дані, щороку визначати завдання й ключові показники діяльності (як кількісні, так і якісні), для оцінки прогресу в досягненні цілей гендерної рівності та впливу і результатів гендерних ініціатив, які впроваджуються в системі БПД.
- Розробити ефективний план комунікації, з метою поширення інформації про результати проведеного моніторингу та оцінки серед усіх зацікавлених сторін.
- Забезпечувати відкритість та доступність результатів оцінки з метою заохочення діалогу між системою БПД та широкою громадськістю щодо ролі

системи БПД у просуванні гендерної рівності.

- Під час розроблення політик, програм, послуг тощо, враховувати рекомендації, сформовані на основі оцінки і консультацій, з метою удосконалення ініціатив з гендерної рівності у системі БПД.

Можливі індикатори:

- Посилення спроможності Координаційного центру з питань впровадження моніторингу й оцінки, розроблення відповідних індикаторів та збору даних, розподілених за статтю.
- Масив даних, розподілених за статтю, який регулярно оновлюється та є достовірним.
- Аналіз кількісних та якісних даних, розподілених за статтю, використовується у комунікаційних продуктах системи БПД.
- Збільшення кількості політик, програм, послуг тощо в системі БПД, які розробляються з використанням достовірних кількісних та якісних показників.

Перехід від плану до дії

Шлях до гендерної рівності для будь-якого суспільства є складним і вимагає лідерства, глибоких знань проблем та викликів, достовірних даних, механізмів підзвітності та стимулів, а також забезпечення належними ресурсами. Ця Стратегія описує амбітні, але досяжні цілі із елементами, які в поєднанні складають комплексну програму інтеграції принципів гендерної рівності.

Зазначений підхід складається з декількох рівнів і потребує часу для впровадження в повному обсязі. Координаційний центр розпочне реалізацію Стратегії з навчання працівників системи БПД та з аналізу внутрішніх політик та процесів. Початок роботи над стратегічними заходами в межах цілі № 1 закладе фундамент, на якому ґрунтуватиметься робота над досягненням інших цілей.

Реалізація стратегічних цілей інтегруватиме принципи гендерної рівності у діяльність всіх центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, підтримуватиме гендерні ініціативи за допомогою інноваційної комунікаційної стратегії, привертатиме належну увагу до питань пов'язаних із запобіганням та протидією насильства щодо жінок і дітей, і забезпечуватиме моніторинг та оцінку прогресу на основі отриманих даних.

Впроваджуючи ці зусилля, система БПД в Україні продовжуватиме інтегрувати передові практики та міжнародні стандарти правосуддя, такі стратегічні кроки наблизять Україну до досягнення мети формування сучасного, демократичного суспільства, в якому гендерна рівність є реальністю для всіх.